

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Pievienotās vērtības nodokļa piemērošana darījumos ar emisijas kvotām

15.08.2019.

Saturs

Pievienotās vērtības nodokļa piemērošana darījumos ar emisijas kvotām	3
Pakalpojuma sniegšanas vietas noteikšana	3
PVN piemērošana sniegtajiem pakalpojumiem un darījumu uzrādīšana PVN deklarācijā	5
PVN piemērošana saņemtajiem pakalpojumiem un darījumu uzrādīšana PVN deklarācijā	6

Pievienotās vērtības nodokļa piemērošana darījumos ar emisijas kvotām

Saskaņā ar likumu „Par piesārņojumu” emisijas kvota ir pieļāvums emitēt noteiktā laika posmā vienu tonnu oglekļa dioksīda vai noteiktu daudzumu citas siltumnīcefekta gāzes, izteiktu oglekļa dioksīda ekvivalentos, ņemot vērā attiecīgās siltumnīcefekta gāzes globālās sasilšanas potenciālu.

Emisijas kvotu izmanto vienīgi likuma „Par piesārņojumu” nosacījumu izpildei, kā arī saskaņā ar minētā likuma nosacījumiem to var nodot citai fiziskajai vai juridiskajai personai.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma (turpmāk – likums) izpratnē emisijas kvotu tirdzniecība ir uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, kas ir ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) apliekams darījums.

Pakalpojuma sniegšanas vietas noteikšana

Lai noteiktu, kā piemērojams PVN emisijas kvotu tirdzniecībai, vispirms ir jānosaka šā pakalpojuma sniegšanas vieta. Pakalpojuma sniegšanas vietu nosaka pēc pakalpojumu sniegšanas vietas noteikšanas pamatprincipa.

Ja pakalpojumu sniedz **nodokļa maksātājam**, pakalpojuma sniegšanas vieta¹ ir:

- 1) pakalpojuma saņēmēja saimnieciskās darbības mītnes vieta;
- 2) pakalpojuma saņēmēja pastāvīgās iestādes atrašanās vieta, ja pakalpojums tiek sniegts pakalpojuma saņēmēja pastāvīgajai iestādei, kas neatrodas šīs personas saimnieciskās darbības mītnes vietā;
- 3) pakalpojuma saņēmēja deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tādas nav, – pastāvīgās uzturēšanās vieta, ja pakalpojuma saņēmējam nav saimnieciskās darbības mītnes vietas vai pastāvīgās iestādes.

Ja pakalpojumu sniedz personai, kas **nav nodokļa maksātājs**, tad pakalpojuma sniegšanas vieta² ir:

- 1) pakalpojuma sniedzēja saimnieciskās darbības mītnes vieta;
- 2) pakalpojuma sniedzēja pastāvīgās iestādes atrašanās vieta, ja pakalpojums tiek sniegts no pakalpojuma sniedzēja pastāvīgās iestādes, kas neatrodas šīs personas saimnieciskās darbības mītnes vietā;
- 3) pakalpojuma sniedzēja deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tādas nav, – pastāvīgās uzturēšanās vieta, ja pakalpojuma sniedzējam nav saimnieciskās darbības mītnes vietas vai pastāvīgās iestādes.

Nodokļa maksātājs ir persona, kas veic saimniecisko darbību³.

Var būt:

- **iekšzemes (reģistrēti vai neregistrēti) nodokļa maksātāji;**
- **citas dalībvalsts (reģistrēti vai neregistrēti) nodokļa maksātāji;**
- **trešo valstu (reģistrēti vai neregistrēti) nodokļa maksātāji.**

¹ likuma 19.panta pirmā daļa

² likuma 19.panta otrā daļa

³ likuma 3.pants

Sniedzot pakalpojumus **citā dalībvalstu nodokļa maksātājiem**, nepieciešams pārliecināties (piemēram, publiskajā VIES datu bāzē), vai darījuma partnerim ir attiecīgās dalībvalsts individuālais PVN identifikācijas numurs.

Ievērojot regulas⁴ nosacījumus, pakalpojumu sniedzējs **var uzskatīt, ka pakalpojumu saņēmējs ir nodokļa maksātājs**, ja:

- a. ja pakalpojumu saņēmējs ir paziņojis viņam savu individuālo PVN identifikācijas numuru un ja pakalpojumu sniedzējs saņem minētā identifikācijas numura derīguma, kā arī attiecīgā vārda/nosaukuma un adreses apstiprinājumu;
- b. ja pakalpojumu saņēmējs vēl nav saņēmis individuālo PVN identifikācijas numuru, bet informē pakalpojumu sniedzēju par to, ka viņš ir iesniedzis pieteikumu tā piešķiršanai, un ja pakalpojumu sniedzējs saņem jebkādu citu pierādījumu, kas apliecina, ka pakalpojumu saņēmējs ir nodokļa maksātājs vai juridiska persona, kura nav nodokļa maksātāja, bet kura ir PVN nolūkā jāidentificē, un ja pakalpojumu sniedzējs pienācīgā apjomā veic pakalpojumu saņēmēja sniegtās informācijas pareizības pārbaudi, izmantojot ierastus tirdzniecības drošības pasākumus, piemēram, tādus, kas attiecas uz identitātes vai maksājumu pārbaudēm.⁵

Pakalpojumu sniedzējs var uzskatīt, ka pakalpojumu saņēmējs nav PVN maksātājs, ja tas var apliecināt, ka pakalpojumu saņēmējs nav paziņojis savu individuālo PVN identifikācijas numuru⁶.

Ja pakalpojumu sniedz **trešo valstu vai trešo teritoriju nodokļa maksātājiem**, pakalpojuma sniegšanas vietas noteikšanai, ir jāizvērtē pakalpojuma saņēmēja statuss. Arī šim mērķim jāizmanto regula, jo atbilstoši likumam pakalpojumu sniegšanas vietas noteikšanai pakalpojumu saņēmēju var uzskatīt par nodokļa maksātāju atbilstoši regulas 18.pantam.⁷

Regula nosaka, ka pakalpojumu sniedzējs **var uzskatīt, ka pakalpojumu saņēmējs, kurš veic uzņēmējdarbību ārpus Kopienas, ir nodokļa maksātājs**:

- a. ja tas no pakalpojumu saņēmēja saņem nodokļu iestāžu izsniegtu sertifikātu kā apliecinājumu tam, ka pakalpojumu saņēmējs veic uzņēmējdarbību, kas ļauj viņam iegūt PVN atmaksu saskaņā ar Padomes Direktīvu 86/560/EEK (1986.gada 17.novembris) par dalībvalstu likumu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem – pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanas kārtība nodokļiem pakļautajām personām, kas nav reģistrētas Kopienas teritorijā;
- b. ja pakalpojumu saņēmējam nav minētā sertifikāta, gadījumos, kad pakalpojumu sniedzēja rīcībā ir pakalpojumu saņēmēja PVN numurs vai līdzīgs numurs, ko pakalpojumu saņēmējam piešķirusi valsts, kurā tiek veikta uzņēmējdarbība, un ko izmanto uzņēmumu identifikācijai, vai jebkāds cits pierādījums, kas apliecina, ka pakalpojumu saņēmējs ir nodokļa maksātājs, un ja pakalpojumu sniedzējs pienācīgā apjomā veic pakalpojumu saņēmēja sniegtās informācijas pareizības pārbaudi, izmantojot ierastus tirdzniecības drošības pasākumus, piemēram, tādus, kas attiecas uz identitātes vai maksājumu pārbaudēm.⁸

⁴ Padomes īstenošanas regula (ES) Nr.282/2011 (pieņemta 2011.gada 15.martā un piemērojama no 2011.gada 1.jūlija), ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – regula)

⁵ regulas 18.panta 1.punkts

⁶ regulas 18.panta 2.punkta pirmā daļa

⁷ likuma 3.panta sestā daļa

⁸ regulas 18.panta 3.punkts

Regula ir tieši piemērojams tiesību akts, kas nav pārņemamas nacionālajos normatīvajos aktos.

PVN piemērošana sniegtajiem pakalpojumiem un darījumu uzrādīšana PVN deklarācijā

Pakalpojuma sniegšanas brīdis

Pārdodot emisijas kvotas, pakalpojuma sniegšana ir notikusi, kad pakalpojums sniegts pasūtītājam vai atlīdzība par pakalpojumu saņemta pirms pakalpojuma sniegšanas.

Kurā taksācijas periodā uzrāda PVN deklarācijā

PVN par sniegtajiem pakalpojumiem (izņemot tos pakalpojumus, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar likuma 19.panta pirmo daļu) norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad sniegts pakalpojums un izrakstīts nodokļa rēķins vai saņemta atlīdzība pirms pakalpojuma sniegšanas saskaņā ar nodokļa rēķinu.

Pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta ir cita dalībvalsts, trešā valsts vai trešā teritorija saskaņā ar likuma 19.panta pirmo daļu, reģistrēts nodokļa maksātājs norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kurā pakalpojums ir sniegts tā saņēmējam vai atlīdzība par pakalpojumu saņemta pirms pakalpojuma sniegšanas.

Taksācijas periods

Ja, pārdodot emisijas kvotas, pakalpojuma sniegšanas vieta saskaņā ar likuma 19.panta pirmo daļu ir cita dalībvalsts, nodokļa taksācijas periods ir viens kalendāra mēnesis.

Jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā

Ja iekšzemes neregistrēts nodokļa maksātājs (turpmāk – neregistrēts nodokļa maksātājs) vēlas sniegt emisijas kvotu tirdzniecības pakalpojumus iekšzemē citas dalībvalsts reģistrētam nodokļa maksātājam, tad pirms šo pakalpojumu sniegšanas tas reģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā.

Reģistrēta nodokļa maksātāja sniegtajiem emisijas kvotu tirdzniecības pakalpojumiem PVN piemēro šādi, atkarībā no tā, kas ir saņēmējs:

Pakalpojumu saņēmējs	Darījuma PVN likme	Pakalpojuma sniegšanas vieta	Atspoguļojums PVN deklarācijā un tās pielikumos
Iekšzemes reģistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	PVN deklarācijas 40., 41., 52.rindā un pielikuma PVN 1 pārskata III daļā
Iekšzemes neregistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	PVN deklarācijas 40., 41., 52.rindā un pielikuma PVN 1 pārskata III daļā
Citas dalībvalsts reģistrēts nodokļa maksātājs	–	cita dalībvalsts	PVN deklarācijas 40., 48. ² rindā un pielikuma PVN 2 pārskatā

Pakalpojumu saņēmējs	Darījuma PVN likme	Pakalpojuma sniegšanas vieta	Atspoguļojums PVN deklarācijā un tās pielikumos
Citas dalībvalsts neregistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	PVN deklarācijas 40., 41., 52.rindā un pielikuma PVN 1 pārskata III daļā
Trešo valstu vai trešo teritoriju reģistrēts nodokļa maksātājs	–	trešā valsts	PVN deklarācijas 40., 48. ² rindā un pielikuma PVN 1 pārskata III daļā
Trešo valstu vai trešo teritoriju neregistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	PVN deklarācijas 40., 41., 52.rindā un pielikuma PVN 1 pārskata III daļā

PVN piemērošana saņemtajiem pakalpojumiem un darījumu uzrādīšana PVN deklarācijā

Saņēmējs pats aprēķina un samaksā PVN

Par emisijas kvotu tirdzniecības pakalpojumiem, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar likuma 19.panta pirmo daļu un kuri saņemti no citas dalībvalsts reģistrēta vai neregistrēta nodokļa maksātāja, trešās valsts vai trešās teritorijas reģistrēta vai neregistrēta nodokļa maksātāja, PVN aprēķina un valsts budžetā maksā pakalpojuma saņēmējs, kurš ir nodokļa maksātājs.

Jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā

Ja iekšzemes neregistrēts nodokļa maksātājs vēlas saņemt pakalpojumus iekšzemē, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar likuma 19.panta pirmo daļu, no citas dalībvalsts nodokļa maksātāja, trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātāja, tas pirms šo pakalpojumu saņemšanas reģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā.

Kurā taksācijas periodā jāsamaksā

PVN par saņemtajiem emisijas kvotu tirdzniecības pakalpojumiem reģistrēts nodokļa maksātājs maksā tajā taksācijas periodā, kad saņemts pakalpojums vai samaksa par pakalpojumu veikta avansā.

Reģistrēts nodokļa maksātājs saņemtajiem emisijas kvotu tirdzniecības pakalpojumiem PVN piemēro šādi, atkarībā no tā, kas ir pakalpojuma sniedzējs:

Pakalpojumu sniedzējs	Darījuma PVN likme	Pakalpojuma sniegšanas vieta	Atspoguļojums PVN deklarācijā un tās pielikumos
Citas dalībvalsts reģistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	Pakalpojuma vērtību norāda PVN deklarācijas 50.rindā, aprēķināto PVN – deklarācijas 55.rindā, apliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN atskaita kā priekšnodokli deklarācijas 64.rindā, neapliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN norāda deklarācijas 66.rindā, kā arī

PVN emisijas kvotām

Pakalpojumu sniedzējs	Darījuma PVN likme	Pakalpojuma sniegšanas vieta	Atspoguļojums PVN deklarācijā un tās pielikumos
			darījumu uzrāda pielikuma PVN 1 pārskata II daļā
Citas dalībvalsts neregistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	Aprēķināto PVN norāda PVN deklarācijas 54.rindā, apliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN atskaita kā priekšnodokli deklarācijas 63.rindā, neapliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN norāda deklarācijas 66.rindā, kā arī darījumu uzrāda pielikuma PVN 1 pārskata I daļā
Trešo valstu vai trešo teritoriju reģistrēts un neregistrēts nodokļa maksātājs	21%	iekšzeme	Aprēķināto PVN norāda PVN deklarācijas 54.rindā, apliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN atskaita kā priekšnodokli deklarācijas 63.rindā, neapliekamo darījumu nodrošināšanai aprēķināto PVN norāda deklarācijas 66.rindā, kā arī darījumu uzrāda pielikuma PVN 1 pārskata I daļā
Iekšzemes reģistrēts nodokļa maksātājs	-	iekšzeme	PVN neaprēķina, jo šajā gadījumā PVN ir jāaprēķina pakalpojumu sniedzējam – reģistrētam nodokļa maksātājam. Saņemtajā nodokļa rēķinā norādīto PVN savu apliekamo darījumu nodrošināšanai norāda PVN deklarācijas 62.rindā, neapliekamo darījumu nodrošināšanai norāda 66.rindā, kā arī darījumu uzrāda pielikuma PVN 1 pārskata I daļā
Iekšzemes neregistrēts nodokļa maksātājs	-	-	PVN neaprēķina ne pakalpojumu saņēmējs, ne arī to sniedzējs